

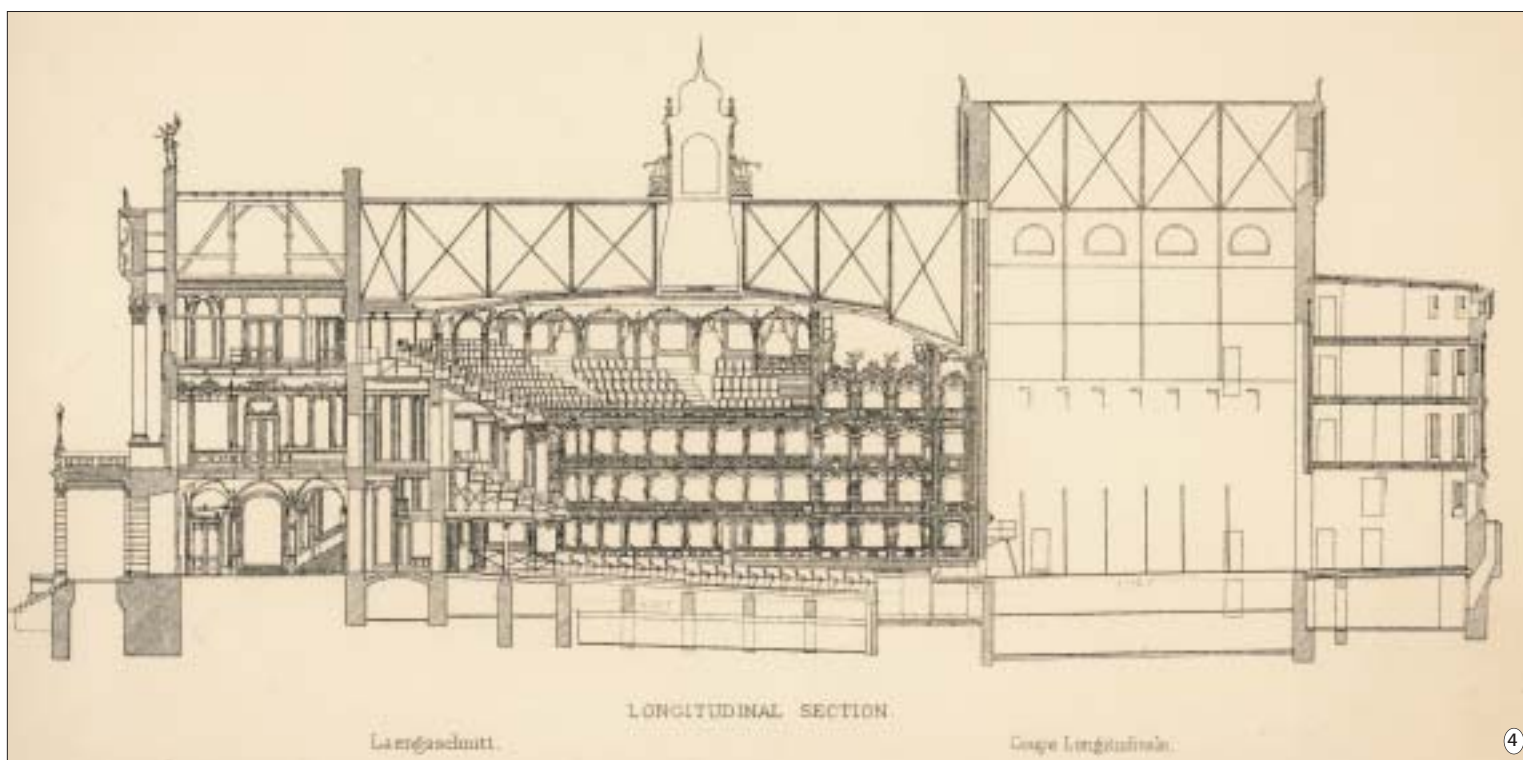

Architekti Fellner a Helmer navrhli budovu Nového německého divadla v novorenesančním slohu, ve druhé polovině 19. století běžně užívaném na městských veřejných budovách (v Praze uplatněným např. Josefem Zítkem na Národním divadle, Josefem Schulzem na Národním muzeu, nebo na společném díle obou architektů, Rudolfinu). Průčelí nad vstupním portikem je zvýrazněno šesti korintskými sloupy nesoucími tympanon s reliéfem vídeňského sochaře Theodora Friedla (1842-1899). Na reliéfu je zpodobena alegorická postava básníka, který se – jak popisuje Hermann Katz – „po smrti Orfea rozsápaného menádami ujímá jeho lyry vylovené z vln, aby se s ní vznesl na Pegasu do sfér věčné slávy. [...] Vrchol štítu korunuje socha Fámy s pozounem a palmovou ratolestí, po stranách jsou umístěna sousoší Múzy Thálie (vpravo) a boha Dionýza na voze taženém lvem a pardálem (vlevo)“. Z oválných oken mezi sloupy průčelí shlížely původně busty Schillera, Goetha a Mozarta, po druhé světové válce odstraněné v rámci tzv. denacifikace. Poměrně střízlivé boční fasády byly v hledištní části divadla zakončeny terasami, později zazděnými. – Historické pohlednice dokumentují proměny okolí divadla, původně dominujícího v nezastavěném prostoru. Vlevo od divadla byl vystavěn dnes již neexistující hotel, vpravo budova Plodinové burzy, která vyrostla na pozemku bývalé divadelní zahrady.

The architects Fellner and Helmer designed the New German Theater in Neo-Renaissance style, which was commonly used in the second half of the nineteenth century for major public buildings – in Prague, for example, by Josef Zitek for the National Theater, by Josef Schulz for the National Museum, and by these two architects together for the Rudolfinum. The facade over the entrance portico is highlighted by six Corinthian columns supporting a tympanum with a relief by the Viennese sculptor Theodor Friedl (1842-1899) depicting the allegorical figure of a poet who, as described by Hermann Katz, “after the death of Orpheus, torn to pieces by the Maenads, grasps his lyre fetched from the waves and rides with it on Pegasus up to the sphere of eternal glory. [...] The summit of the gable is crowned by a statue of Fama with a trombone and a palm branch, while at the right is a sculpture of the Muse Thalia and at the left Dionysus on a chariot drawn by a lion and a leopard.” Busts of Schiller, Goethe, and Mozart originally looked down from the oval windows between the columns of the facade; after World War II they were removed in the process of “denazification” The relatively sober side facades ended with terraces on the upper level adjacent to the viewing area of the theater; later they were walled in. – Historical postcards document the transformations of the theater’s environment. Originally this space was dominated by the theater, to the left of which was built a hotel that no longer exists, and to the right the building of the Crop Market on the land of the former theater garden.

Die Architekten Fellner und Helmer haben das Gebäude im Neurenaissance-Stil entworfen, der in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts gern für öffentliche Gebäude verwendet wurde (in Prag waren dies z. B. das Nationaltheater von Josef Zitek, das Nationalmuseum von Josef Schulz oder das gemein-

same Werk dieser beiden Architekten, das als Gemäldegalerie und als Veranstaltungsort von Konzerten dienende Künstlerhaus „Rudolfinum“). Der Giebel der Eingangsportikus ist von sechs korinthischen Säulen getragen. Sein figuraler Schmuck stammt von dem Wiener Bildhauer

Theodor Friedl (1842-1899). Dargestellt ist im Zentrum des Giebels die allegorische Figur des Dichters, der „die nach der Zerrißung des Orpheus durch die Mänaden von diesen ins Meer geworfene aber wieder gefundene Lyra ergreift, um sich mit ihr auf dem Pegasus zu den Bahnen ewigen Ruhmes

emporzuschwingen. [...] Die Krönung des Giebels bildet in der Mitte „Fama“ mit Posaune und Palmenzweig. Rechts thront „Thalia“, links Dionysos auf einem Wagen, welchem ein Löwe und ein Panther vorgespannt sind.“ (Katz) In den Ovalfenstern zwischen den Säulen wurden die Büsten von Schiller, Goethe und Mozart aufgestellt, die nach dem Zweiten Weltkrieg im Rahmen der Denazifizierung beseitigt worden waren. Die Seitenfassaden der beiden an den Mittelbau anschließenden Stiegenhäuser endeten ursprünglich in Terrassen, die jedoch später verbaut worden sind. – Die alten Ansichtskarten dokumentieren den Wandel der Umgebung des Theaters, das anfangs völlig frei stand. Später wurden links von ihm ein (heute nicht mehr existierendes) Hotel, rechts (auf der Stelle des Theatergartens) das Gebäude der Produktenbörse errichtet. ♦

- ① Nové německé divadlo na pohlednici kolem roku 1900
The New German Theater on a postcard, ca. 1900
Das Neue deutsche Theater auf einer Ansichtskarte, um 1900
- ② Promenáda před divadlem s linkou elektrické dráhy
The promenade in front of the theater showing the electric street car line
Die Promenade vor dem Theater mit der Straßenbahn
- ③ Pohlednice s divadlem z období protektorátu Böhmen und Mähren
Postcard showing the theater during the time of the Nazi occupation
Eine Ansichtskarte mit dem Theatergebäude aus der Zeit des Protektorats Böhmen und Mähren
- ④ Bočný řez budovou Nového německého divadla
Longitudinal section of the New German Theater from front to back
Längsschnitt des Gebäudes des Neuen deutschen Theaters
- ⑤ Průčelí Nového německého divadla ve 40. letech 20. století
Front facade of the New German Theater in the 1940s
Die Fassade des Neuen deutschen Theaters in den 40er Jahren des 20. Jahrhunderts

Premiéry | New Works | Premieren

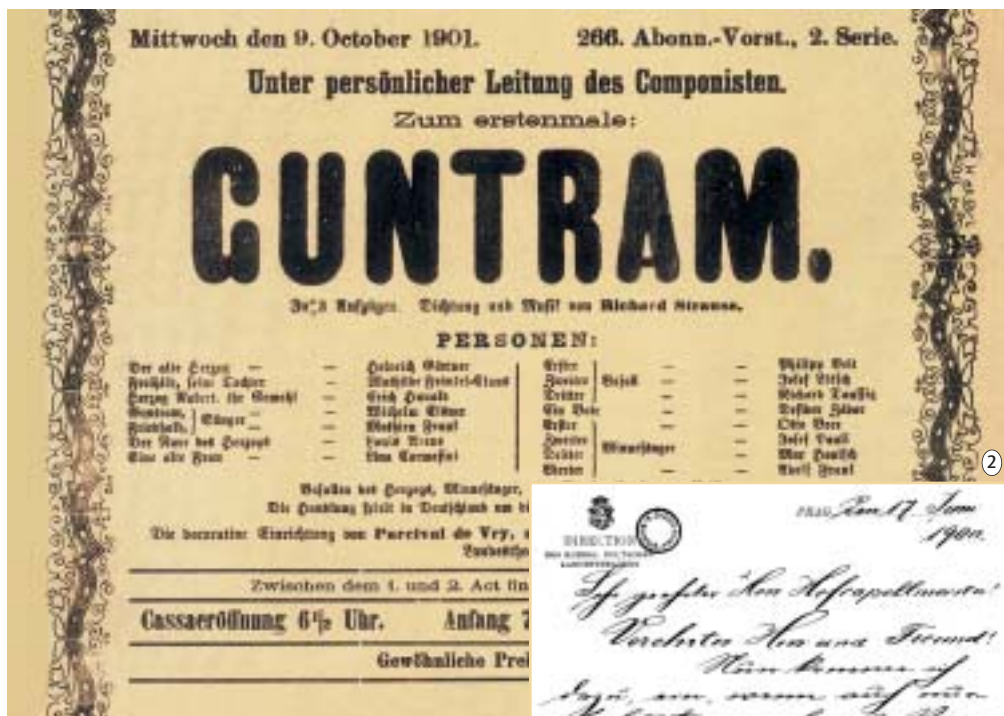
- 9.10.1901
Richard Strauss: Guntram
Strauss – Hertzka
- 24.11.1901
Ignacy Jan Paderewski: Manru
Stransky – Grevenberg
- 3.12.1901
Alexander Ritter: Der faule Hans
Bogumil Zepler: Der Brautmarkt zu Hira
Stransky/Manas – Grevenberg
- 23.1.1902
Anton Rückauf: Die Rosenthalerin
Stransky – Grevenberg
- 6.4.1902
Eugenio Pirani: Das Hexenlied (P)
Stransky – Grevenberg

Nová nastudování
New Productions
Neuinszenierungen

- 3.9.1901
Nikolaj Solovjev: Cordelia
Blech – Hertzka
- 12.9.1901
Jacques Fromental Halévy: Die Jüdin
/La juive/
Blech – Hertzka
- 28.9.1901
Wolfgang Amadeus Mozart: Don Giovanni
Blech – Hertzka
- 29.9.1901
Giacomo Meyerbeer: Der Prophet
/Le prophète/
Stransky – Grevenberg
- 5.1.1902
Richard Wagner: Rienzi
Stransky – Grevenberg
- 7.2.1902
Wolfgang Amadeus Mozart: Die Hochzeit
des Figaro /Le nozze di Figaro/
Blech – Grevenberg
- 9.3.1902
Jules Massenet: Herodias /Hérodiade/
Blech – Grevenberg

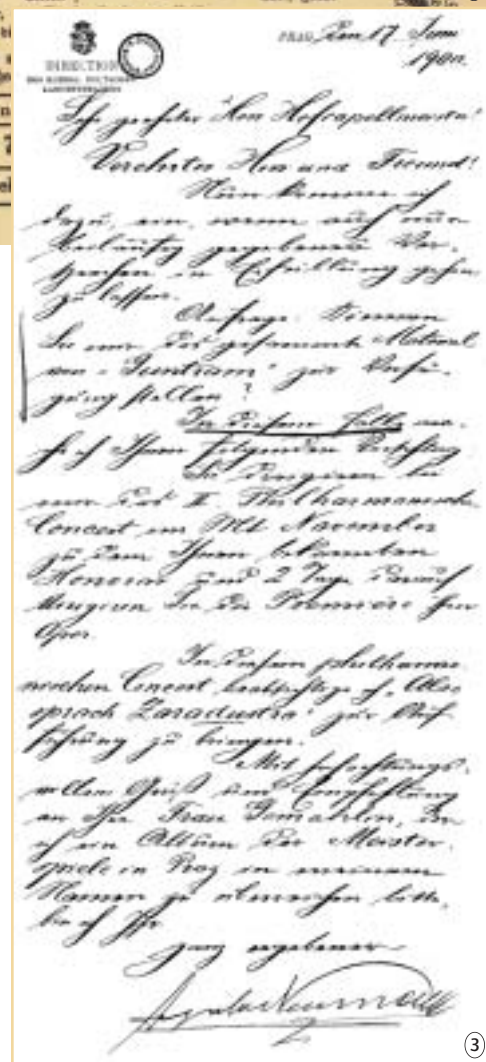
První novinku sezony 1901-02 nastudoval Leo Blech, ale premiéru řídil od dirigentského pultu sám Richard Strauss (1864-1949). Nebylo to poprvé a zdaleka ani naposled, kdy stanul v čele orchestru Nového německého divadla. V průběhu dalších let zde řídil několik filharmonických koncertů a také svá nejslavnější operní díla *Salome*, *Elektra* a *Růžového kavalíra*.

The first new work of the 1901-02 season was rehearsed by Leo Blech, but the opening was

conducted by Richard Strauss (1864-1949) himself. This was neither the first nor by far the last time that he stood at the head of the orchestra of the New German Theater. Over the course of years he conducted several Philharmonic Concerts here and also his most celebrated operas – *Salome*, *Elektra*, and *Der Rosenkavalier*.

Die erste Novität der Saison 1901-02 war von Leo Blech einstudiert worden, die Premiere leitete jedoch Richard Strauss (1864-1949) selbst. Es war weder zum ersten noch zum letzten Mal, daß der Meister vor dem Orchester des Neuen deutschen Theaters stand. Im Laufe der Jahre dirigierte er mehrere philharmonischen Konzerte sowie seine Opernwerke Salome, Elektra und Der Rosenkavalier.

Faksimile dopisu Angelo Neumanna Richardu Straussovi ve věci uvedení opery *Guntram* v Praze (dopis ze 17.6.1900 je napsán kancelářskou silou divadla, ředitel připojil pouze svůj podpis).

Facsimile of a letter dated 17 June 1900 from Angelo Neumann to Richard Strauss regarding performance of the opera *Guntram* in Prague. (The letter was written by the theater's office staff and only signed by the director.)

Faksimile eines Briefes von Angelo Neumann an Richard Strauss, die Prager Aufführung der Oper Guntram betreffend (der Brief vom 17.6.1900 ist von einem der Beamten der Theaterkanzlei geschrieben, der Direktor gab nur seine Unterschrift dazu).

Od svého prvního hostování v roli Waltera Stolzinga 16.5.1902 se stal na řadu let věrným a oblíbeným hostem Nového německého divadla rodák z moravského Šumperka Leo Slezak (1873-1946). Vedle svých parádních wagnerovských kreací se zapsal do srdcí posluchačů jako Radames, Eleazar v *Židovce*, Raoul v *Hugenotech*, ale především jako Otello, kterého zde zpíval ještě v roce 1928 (naposled vystoupil v Novém německém divadle v operetě *Gasparone* v roce 1933). Jeho kariéra se odvíjela hlavně na prknech vídeňské Dvorní, resp. Státní opery, čtyři po sobě následující sezony zpíval současně v Metropolitaní opeře v New Yorku.

Leo Slezak (1873-1946), a native of Šumperk in Moravia, was a faithful and popular guest of the New German Theater for many years starting with his first guest appearance in the role of Walter Stolzing on 16 May 1902. Apart from his superb Wagnerian performances he earned a place in the hearts of audiences as Radames, Eleazar in *La juive*, and Raoul in *Les Huguenots*, but above all as Otello, which he sang here as late as 1928. He appeared in the New German Theater for the last time in the operetta *Gasparone* in 1933. His career developed mainly on the stage of the Court/State Opera in Vienna. For four seasons in a row he sang simultaneously with the Metropolitan Opera in New York.

Seit seinem ersten Gastspiel in der Rolle des Walther von Stolzing am 16.5.1902 wurde der in Šumperk/Mährisch-Schönberg geborene Leo Slezak (1873-1946) für viele Jahre zu einem vertrauten und beliebten Gast des Neuen deutschen Theaters. Außer mit seinen Wagnerrollen gewann er das Publikum als Radames, Eleazar in der *Jüdin*, Raoul in den *Hugenotten*, vor allem aber als *Othello*, den er in Prag noch im Jahre 1928 sang. Zum letzten Male trat er im Neuen deutschen Theater 1933 in der Operette *Gasparone* auf. Das Zentrum seines Wirkens bildete vor allem die Wiener Hof- bzw. Staatsoper, vier Saisons sang er an der Metropolitan Opera in New York. ♦

- ① Richard Strauss
- ② Cedule k opeře *Guntram* z 9.10.1901
Playbill for *Guntram* on 9 Oct. 1901
Theaterzettel zur Oper *Guntram* vom 9.10.1901
- ③ Dopis Angelo Neumanna
Letter from Angelo Neumann
Brief von Angelo Neumann
- ④ Leo Slezak - Walter Stolzing /Walther von Stolzing/
- ⑤ Leo Slezak - Siegfried
- ⑥ Leo Slezak - Tannhäuser

Premiéry | New Works | Premieren

21.9.1911

Julius Bittner: Der Musikant
Wolff – Pringsheim

20.12.1911

Giuseppe Verdi: Othello /Otello/
Stermich – Pringsheim

4.2.1912

Wilhelm Kienzl: Der Kuhreigen
Zemlinsky – Pringsheim

5.3.1912

Leo Blech: Versiegelt
Wolff – Pringsheim

24.5.1912

Ermanno Wolf-Ferrari: Der Schmuck
der Madonna /I gioielli della Madonna/
Stermich – Pringsheim

Nová nastudování

New Productions

Neuinszenierungen

24.9.1911

Ludwig van Beethoven: Fidelio
Zemlinsky – Pringsheim

30.9.1911

Richard Wagner: Tannhäuser
Zemlinsky – Pringsheim

8.10.1911

Giacomo Meyerbeer: Die Afrikanerin
/L'Africaine/
Stermich – Pringsheim

15.10.1911

Carl Maria von Weber: Der Freischütz
Zemlinsky – Pringsheim

29.10.1911

Richard Wagner: Die Walküre
Zemlinsky – Pringsheim

19.11.1911

Charles Gounod: Romeo und Julia
/Roméo et Juliette/
Stermich – Pringsheim

28.11.1911

Wolfgang Amadeus Mozart: Die Zauberflöte
Zemlinsky – Pringsheim

6.1.1912

Wolfgang Amadeus Mozart: Die Hochzeit
des Figaro /Le nozze di Figaro/
Zemlinsky – Eger

15.1.1912

Richard Wagner: Lohengrin
Zemlinsky – Pringsheim

9.3.1912

Richard Wagner: Tristan und Isolde
Zemlinsky – Pringsheim

28.4.1912

Richard Wagner:
Die Meistersinger von Nürnberg
Zemlinsky – Eger

Do formálně vypsáného konkursu na uvolněné ředitelské místo po Angelo Neumannovi se přihlásilo šestnáct uchazečů, přesto bylo 15. října 1911 vedení divadla podle očekávání definitivně svěřeno do rukou Heinricha Tewelese (1856-1928). Jako bývalý činoherní dramaturg Nového německého divadla, redaktor německého deníku *Bohemia* a později šéfredaktor *Prager Tagblattu* byl s divadelní problematikou po léta v úzkém sepětí a měl všechny předpoklady stát se úspěšným Neumannovým nástupcem. Tak jak sám mohl rozhodovat o činohře, cítil potřebu získat k sobě partnera kompetentního v otázkách opery, která nebyla jeho silnou stránkou. Snad nejzáslušnější čin pro divadlo za celou svou ředitelskou éru vykonal hned na samém počátku, když angažoval na místo prvního dirigenta Alexandra Zemlinského.

Sixteen applicants entered the formally-announced competition for the vacant director's position after Angelo Neumann's death. Nevertheless on 15 October 1911 management of the theater was definitively placed as expected in the hands of Heinrich Teweles (1856-1928). As a former program-

ming director for spoken plays at the New German Theater, editor of the German daily *Bohemia*, and later editor-in-chief of the *Prager Tagblatt* he had been in close contact with theatrical doings for years and had all the prerequisites to become a successful successor to Neumann. He could make decisions himself regarding spoken plays, but he felt the need to find a partner competent in matters of opera, which was not his strong point. Perhaps his most meritorious deed for the theater during his whole period in office came at the very beginning when he hired Alexander Zemlinsky for the post of chief conductor.

Zu dem formal ausgeschriebenen Konkurs um die Direktorenstelle nach Angelo Neumann hatten sich 16 Bewerber gemeldet, die Leitung des Theaters wurde jedoch am 15. Oktober 1911, wie allgemein erwartet, in die Hände von Heinrich Teweles (1856-1928) gelegt. Als ehemaliger Schauspiel-Dramaturg des Neuen deutschen Theaters, Redakteur der Prager deutschen Zeitung Bohemia und später als Chefredakteur des Prager Tagblatts war er seit vielen Jahre mit der Problematik des Theaters eng vertraut und hatte alle Voraussetzungen, ein erfolgreicher Nachfolger Neumanns zu werden. In Bezug auf das Schauspiel konnte er selbst entscheiden, hielt es jedoch für notwendig, für die Oper, die seine schwächere Seite darstellte, einen kompetenten Partner zu gewinnen. So war es seine vielleicht verdienstvollste Tat für das Theater, als er bereits am Anfang Alexander Zemlinsky als Ersten Kapellmeister engagierte. ♦

| Alexander Zemlinsky (1871-1942) přišel do Prahy z Vídně, kde působil jako první kapelník Lidové opery. Hned po svém nástupu začal uskutečňovat svůj program obnovy kmenového repertoáru německých klasiků – prvním jeho veřejným vystoupením byl v tomto smyslu příznačně Beethovenův *Fidelio* 24.9.1911. Pouhý výčet nově nastudovaných inscenací v průběhu první sezony je fascinující a svědčí o neuvěřitelném pracovním tempu a organizačních schopnostech nového šéfa opery. V době příchodu do Prahy byl již všestrannou dirigentskou osobností, stejně stylově dokázal podat klasiky jako romantiky a německou modernu. Proslul jako interpret Mozarta, o jehož rehabilitaci na pražském německém jevišti se zvláště zasloužil. Jeho pracovním krédem bylo Mahlerovo „každá repríza se má rovnat premiéře“. Postaral se o uvádění českých oper v německém divadle, zde dosud neprovozovaných, a trvalou péčí věnoval optické stránce inscenací. V Novém německém divadle setrval šestnáct sezon, další jeho dráha vedla do Berlína (Kroll-Oper), zpět do Vídně a posléze až do Ameriky, kam se uchýlil po začlenění Rakouska do nacistické Říše. Dílo, které vytvořil v Praze, patřilo k tomu nejlepšímu, co se urodilo v divadle zvaném dnes Státní opera Praha.

Alexander Zemlinsky (1871-1942) came to Prague from Vienna where he had worked as chief conductor for the Volksoper. Immediately after taking his position in Prague he began to implement his program of refurbishing the core repertoire of German classics. His first public appearance was characteristic in this regard: with Beethoven's *Fidelio* on 24 September 1911. A mere enumeration of new productions during his first season of works performed earlier in the theater is fascinating and attests to the unbelievable pace of work and organizational capabilities of the new head of the opera. At the time of his arrival in Prague he was already a well-rounded and well-known conductor: he could render the classics, the romantics, and modern German works in equally good style. He became famous as an interpreter of Mozart and was largely responsible for Mozart's rehabilitation on the

Prague German stage. His working credo was Mahler's adage that "every reprise should be like an opening". Zemlinsky was responsible for bringing Czech operas into the German theater for the first time, and he devoted constant care to the visual aspect of stagings. He spent sixteen seasons with the New German Theater before leaving to work in Berlin (Kroll-Oper), Vienna again, and later America – to which he emigrated after the incorporation of Austria into the Nazi Reich. His accomplishments in Prague represent some of the best art born in the theater now called the Prague State Opera.

Alexander Zemlinsky (1871-1942) kam nach Prag aus Wien, wo er als Erster Kapellmeister der Volksoper engagiert gewesen war. Bald nach seinem Eintritt begann er seinen Plan der Wiederaufnahme des Stammrepertoires der deutschen Klassik zu verwirklichen – seine erste Aufführung in diesem Sinn war Beethovens Fidelio am 24.9.1911. Allein schon die Zahl der neueinstudierten Inszenierungen der ersten Saison ist erstaunlich und beweist das unglaubliche Arbeitstempo und die organisatorischen Fähigkeiten des neuen Opernchefs. Zemlinsky war, als er nach Prag kam, bereits eine vielseitige Dirigentenpersönlichkeit, er vermochte die Klassik und die Romantik ebenso wie die deutsche moderne Oper stilgerecht zu interpretieren. Vor allem seine Mozart-Einstudierungen wurden berühmt und trugen zu dessen Rehabilitation an der Prager deutschen Bühne bei. Sein Arbeitscredo war Mahlers Aussage, daß „jede Reprise der Premiere gleich sein solle“. Zemlinsky machte sich auch um die Einführung der tschechischen Oper ins deutsche Theater, die bisher auf dieser Bühne nicht vertreten war, verdient und kümmerte sich auch um die Verbesserung der optischen Seite der Inszenierungen (Bühnenbild). Im Neuen deutschen Theater verbrachte er 16 Saisonen, danach führte ihn seine Laufbahn nach Berlin an die Krolloper, zurück nach Wien und 1938 – nach dem „Anschluß“ Österreichs – emigrierte er schließlich in die USA. Sein Prager Wirken bedeutete einen Höhepunkt in der Geschichte des Theaters im Gebäude der heutigen Staatsoper Prag. ♦

- ① Heinrich Teweles
- ② Heinrich Teweles na kresbě Alfreda Justitze/as drawn by Alfred Justitz/gezeichnet von Alfred Justitz
- ③ Alexander Zemlinsky
- ④ Výřez z cedule k opeře *Fidelio* z 24.9.1911
Detail from playbill for *Fidelio* on 24 Sept. 1911
Ausschnitt aus dem Theaterzettel zur Oper *Fidelio* vom 24.9.1911
- ⑤ Zemlinsky na kresbě Emila Orlika/as drawn by Emil Orlik/gezeichnet von Emil Orlik

Premiéry | New Works | Premieren

11.11.1928

Manuel de Falla: Ein kurzes Leben

/La vida breve/

Kurt Weill: Der Zar lässt sich photographieren

Kolisko – Wolfram

31.12.1928

Kurt Weill: Die Dreigroschenoper

Singer – Liebl

14.4.1929

Jaromír Weinberger: Schwanda,

der Dudelsackpfeifer /Švanda dudák/

Steinberg – Schindler

2.6.1929

Theodor Veidl: Kranwit (P)

Kolisko – Wolfram

Nová nastudování

New Productions

Neuinszenierungen

26.9.1928

Wolfgang Amadeus Mozart: Così fan tutte

Steinberg – Steinberg

28.11.1928

Louis Aimé Maillart: Das Glöckchen des

Eremiten /Les dragons de Villars/

Levinger – Wolfram

12.12.1928

Gioacchino Rossini: Der Barbier von Sevilla

/Il barbiere di Siviglia/

Kolisko – Wolfram

19.1.1929

Richard Strauss: Salome

Steinberg – Wolfram

1.3.1929

Richard Wagner: Lohengrin

Kolisko – Wolfram

4.4.1929

Friedrich von Flotow: Martha

oder Der Markt zu Richmond

Schick – Schindler

16.6.1929

Hans Pfitzner: Der arme Heinrich

Steinberg – Volkner

15.7.1929

Peter Cornelius: Der Barbier von Bagdad

Steinberg – Wolfram

Ke zvýšení lesku nového nastudování *Lohengrina* (1.3.1929) byli pozváni hosté zvučných jmen, berlínský Fritz Wolff do titulní role a Margit Angerer z Vídně do role Elsy. Představení bylo jedním z několika, jejichž výtěžek byl určen na podporu plicního sanatoria ve Vranově u Stříbra. – Fritz Wolff (1894-1957) sloužil v armádě a svou pěveckou kariéru začal poměrně pozdě, zato přímo

v Bayreuthu (Loge, 1925). Vybaven jevištním zjevem a bohatou škálou hlasových a výrazových prostředků se v krátké době stal velmi žádaným wagnerovským pěvcem s domovskou scénou ve Státní opeře v Berlíně (1928-42). Zpíval ve Vídni, Paříži, Budapešti, v letech 1929-38 pravidelně v londýnské Covent Garden, do roku 1941 každou sezonu v Bayreuthu. V letech 1929-34 ho měli možnost zažít návštěvníci Nového německého divadla v Praze opakovaně v *Lohengrinovi*, v roce 1929 také jako Waltera Stolzinga a Dona José. Po druhé světové válce byl nucen vzdát se jevištní dráhy kvůli oční chorobě a stal se profesorem na vysoké hudební škole v Mnichově. – Margit Angerer (vl. jm. von Rupp, 1903-1978) byla členkou vídeňské Státní opery v letech 1926-38, poté přesídlila do Londýna a věnovala se pouze koncertnímu zpěvu. Do historie Salcburských festivalů se zapsala jako Oktavián a Aithra v *Egyptské Heleně* (1931-35), Oktavián zpívala v roce 1931 také v Covent Garden.

Renowned guests were invited to heighten the luster of a new production of *Lohengrin* that opened on 1 March 1929 – Fritz Wolff from Berlin for the title role and Margit Angerer from Vienna for the role of Elsa. The performance was one of several whose proceeds were used for support of the lung clinic in Vranov near Stříbro. – Fritz Wolff (1894-1957) began his career as a singer relatively late after

service in the army, but started directly in Bayreuth, as Loge in 1925. Equipped with a manly stage presence and a wide range of vocal and expressive means, he soon became a sought-after singer above all for Wagner with the Berlin State Opera as his home stage from 1928 to 1942. He sang in Vienna, Paris, Budapest, from 1929 to 1938 regularly at London's Covent Garden, and through 1941 every season at Bayreuth. Audiences at the New German Theater in Prague had the opportunity to hear him repeatedly in *Lohengrin* from 1929 to 1934, and in 1929 also as Walter Stolzing and Don José. After the Second World War he was forced to give up his stage career because of an eye disease and became a professor at the college of music in Munich. – Margit Angerer (real name von Rupp, 1903-1978) shone on the stage of the Vienna State Opera from 1926 to 1938, after which she moved to London and devoted herself exclusively to concert singing. She went down in the history of the Salzburg Festival as Octavian and as Aithra in *Die ägyptische Helena* (1931-35). In 1931 she sang Octavian also at Covent Garden.

Für die Neueinstudierung von Lohengrin (1.3.1929) waren Gäste mit klangvollen Namen eingeladen worden: Fritz Wolff aus Berlin in der Titelrolle und Margit Angerer aus Wien als Elsa. Die Vorstellung war für die finanzielle Unterstützung des Lungensanatoriums in Frain bei Mies/Vranov u Stříbra bestimmt. – Fritz Wolff (1894-1957) hatte zuerst beim Militär gedient und seine Gesangskarriere relativ spät, doch in Bayreuth als Loge 1925, begonnen. Seine Figur, seine Stimme und die reiche Skala von Ausdrucksmitteln haben ihn für die Wagnerrollen vorausbestimmt. Seine Heimatbühne war die Staatsoper Berlin (1928-42). Er sang auch in Wien, Paris, Budapest, 1929-38 regelmäßig an der Londoner Covent Garden Opera, bis 1941 jede Saison in Bayreuth. In den Jahren 1929-34 hatte das Publikum des Neuen deutschen Theaters Gelegenheit, ihn wiederholt als Lohengrin zu sehen, 1929 auch als Walther von Stolzing und Don José. Nach dem Zweiten Weltkrieg mußte er seine Karriere wegen einer Augenkrankheit aufgeben und wurde Professor an der Musikhochschule in München. – Margit Angerer (eigtl. von Rupp, 1903-1978) wirkte an der Wiener Staatsoper 1926-38, danach übersiedelte sie nach London und widmete sich ausschließlich dem Konzertgesang. In die Geschichte der Salzburger Festspiele hat sie sich als Octavian und als Aithra in der Ägyptischen Helena (1931-35) eingeschrieben. Den Octavian sang sie auch 1931 in der Covent Garden Opera. ♦

Neues deutsches Theater

Telephon 213-18 Direktion: Robert Volkner Telephon 213-18

Sonntag den 14. April 1929 Abonnement aufgehoben

In neuer dekorativer und kostümlicher Ausstattung

Erstaufführung:

Schwanda, der Dudelsackpfeifer

Volksoper in 2 Akten (5 Bildern) von Jaromír Weinberger.
Text von Miloš Karelš. Überföhung und freie Bearbeitung von Max Brob.
Musikalische Leitung: Hans Wilhelm Steinberg
Inszenierung: Ewald Schindler a. G.

Kostüme: Trude Volkner Cömise: Ivo Richard Studby Bühnenbilder: George Jilowsky
Bühnentechnische Einrichtung: Leopold Rotulan

Schwanda — — — — — Jozef Dujak	Schwanda's Mutter — — — — — Jozef Dujak	Johannes — — — — — Jozef Dujak
Dorota — — — — — Dorothea Wagner	Trude — — — — — Trude Volkner	Der Dorfschulmeister — — — — — Ewald Schindler
Habschak — — — — — Habschak	Der Dorfschulmeister's Tochter — — — — — Marie Wagner	Der Dorfschulmeister's Sohn — — — — — Hans Müller
Schwanda's Bruder — — — — — Jozef Dujak	Der Dorfschulmeister's Tochter's Bräutigam — — — — — Eugen Weiffen	Der Dorfschulmeister's Tochter's Bräutigam's Mutter — — — — — Eugen Dal
Wagner — — — — — Wagner		
Wagner's Tochter — — — — — Wagner's Tochter		

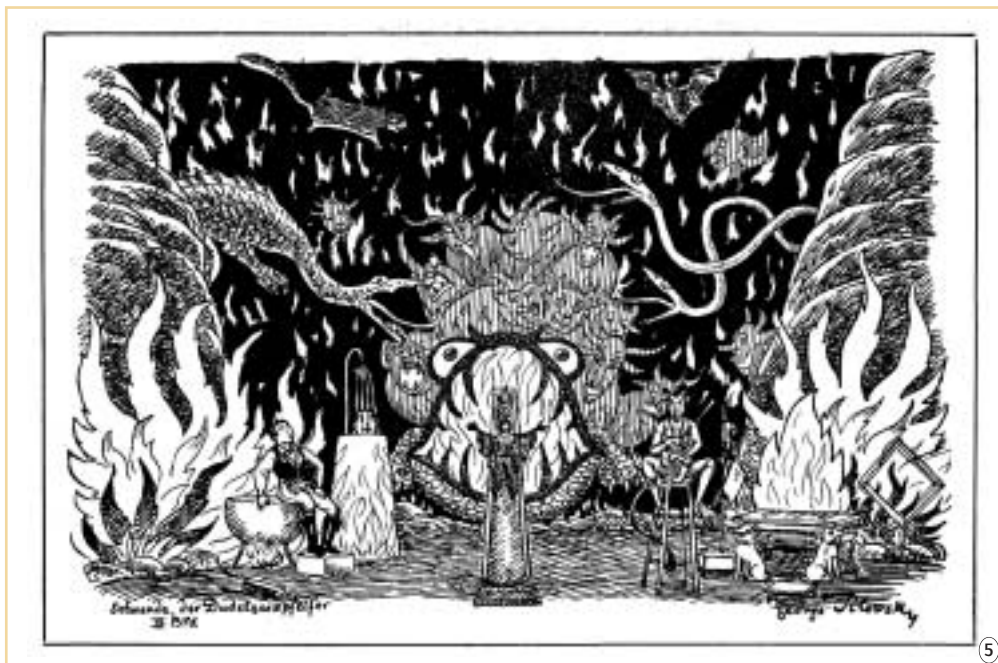

| Další českou operou na scéně Nového německého divadla byl *Švanda dudák* Jaromíra Weinbergera, uvedený 14.4.1929. Jak skladatel, tak jeho dílo jsou dnes doma zapomenuti, ačkoliv svého času patřil *Švanda* k velkým úspěchům české operní kompozice. Opera vycházející z české národní báčorky a v hudbě důsledně založená na lidové melodice včetně citací národních písní se po své původní premiéře v Národním divadle rozletěla doslova do celého světa, kde počet jejich repríz dosáhl několika tisíc. Její obliba mnohde dokonce zastínila popularitu *Prodané nevěsty* a na repertoáru se čas od času objevuje dodnes. Jaromír Weinberger (1896-1967) vyučoval v letech 1920-26 kompozici na konzervatoři v Ithace, New York. Ve své vlasti marně hledal stálou existenci. Po přechodném působení v Národním divadle v Bratislavě a na hudební škole v Chebu musel jako Žid roku 1939 emigrovat. Usadil se v USA, štěstí ovšem nenašel a volil dobrovolnou smrt.

The next Czech opera on the stage of the New German Theater was *Švanda dudák* (Švanda the Bagpiper) by Jaromír Weinberger, which opened on 14 April 1929. Both the composer and his work have now been forgotten in his homeland, although in its time *Švanda* was among the great triumphs of Czech opera. After its world premiere at the National Theater this opera based on a Czech folk fairy tale with music consistently based on folk melodic style including quotations of folk songs took off literally all over the world, where the number of its performances reached several thousand. In many places its popularity even overshadowed that of *Prodaná nevěsta* (The Bartered Bride), and it still appears in the repertoire from time to time to this day. Jaromír Weinberger (1896-1967) taught composition at the conservatory in Ithaca, New York, from 1920 to 1926. He sought a steady livelihood in his homeland in vain. After working temporarily

at the National Theater in Bratislava and the music school in Cheb, as a Jew he was forced to emigrate in 1939. He settled in the USA, but did not find happiness and chose a voluntary death.

Eine weitere tschechische Oper auf der Bühne des Neuen deutschen Theaters war der am 14.4.1929 erstaufgeführte Schwanda, der Dudelsackpfeifer von Jaromír Weinberger. Sowohl der Komponist als auch sein Werk sind in ihrer Heimat heute vergessen, obwohl Schwanda seinerzeit zu den großen Erfolgen der tschechischen Opernkomposition gehört hatte. Die Oper bezieht sich auf das tschechische Volksmärchen und die Musik verwendet volkstümliche Intonationen einschließlich Zitaten von Volksliedern. Nach der Uraufführung am Nationaltheater Prag wurde das Werk in kurzer Zeit auf vielen Bühnen der Welt gespielt und erreichte bald mehr tausend Wiederholungen. Die Beliebtheit dieser Oper hat manchenorts sogar die Popularität der Verkaufenen Braut überschattet. Jaromír Weinberger (1896-1967) lehrte 1920-26 Komposition in Ithaca, New York. In seiner Heimat suchte er vergeblich eine ständige Existenz. Nach einer Übergangszeit am Nationaltheater Bratislava/Preßburg und der Musikschule Cheb/Eger mußte er als Jude 1939 emigrieren. Er ließ sich in den USA nieder, fand aber dort kein Glück und wählte den Freitod. ♦

- ① Výřez z cedule k opeře *Lohengrin* z 1.3.1929
Detail from playbill for *Lohengrin* on 1 March 1929
Ausschnitt aus dem Theaterzettel zur Oper *Lohengrin* vom 1.3.1929
- ② Fritz Wolff – Walter Stolzing /Walther von Stolzing/
Cedule k opeře *Švanda dudák* ze 14.4.1929
- ③ Playbill for *Švanda dudák* on 14 Apr. 1929
Theaterzettel zur Oper *Schwanda, der Dudelsackpfeifer* vom 14.4.1929
- ④ Jaromír Weinberger
- ⑤ Scénický návrh Georga Jilowského k opeře *Švanda dudák*
Set design by Georg Jilowsky for *Švanda dudák*
Bühnenbildentwurf von Georg Jilowsky für die Oper *Schwanda, der Dudelsackpfeifer*

1

Na podzim 1943 byl v budově Německé opery po pěti letech obnoven operní provoz. Praha tehdy dočasně poskytla přístřeší souboru z Duisburgu, který o svoje domácí působiště přišel při bombardování města. Zahajovacím představením 28.11.1943 byl Wagnerův *Lohengrin*, posledním představením Verdiho *Otello* 18.7.1944. Celkem zde duisburská opera uvedla třináct titulů, v některých případech střídavě také na scéně Stavovského divadla. Jedinou skutečnou novinku pro Prahu představovala opera Heinricha Sutermeistera *Romeo a Julie*, jejímuž prvnímu provedení 9.4.1944 (čtyři roky po drážďanské světové premiéře) byl autor přítomen. Soubor duisburské opery měl vyrovnanou, nadprůměrnou úroveň, v některých rolích zajišťovanou angažováním hostů (např. Helena Braun a Henny Trundt v Isoldě, Hilde Konetzni v Maršálce, Fritz Krenn jako Ochs, Daniza Ilitsch v Neddě a Butterfly). Z „domácích“ pěvců patřili k předním oporám souboru tenoristé Karl Buschmann a Paul Erlinghäuser, barytonista Egmont Koch, z dam sopranistky Elsa Fischer a Elisabeth Grümmer a mezzosopranistka Charlotte Siewert. U dirigentského pultu se střídali generální hudební ředitel Wilhelm Schleuning a kapelník Felix Prohaska.

In the fall of 1943, after a five-year hiatus, regular opera performances in the building of the German Opera were resumed when Prague provided a temporary refuge for the opera company from Duisburg, which lost its home stage when the city was bombed.

Romeo und Julia

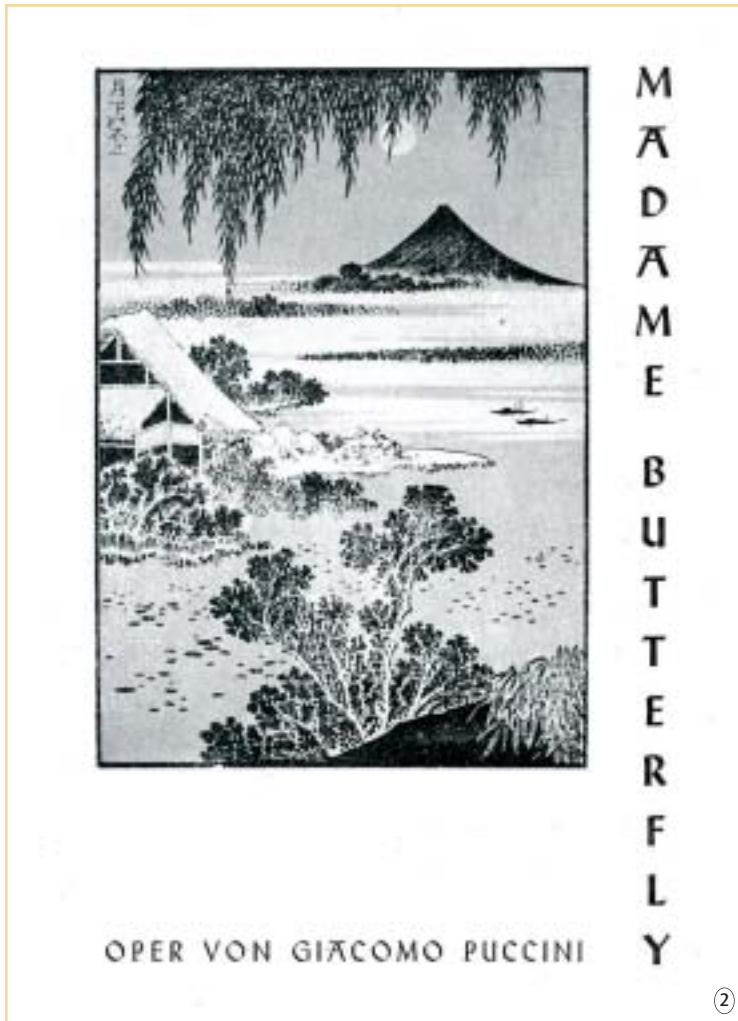
Oper von
HEINRICH SUTERMEISTER

2

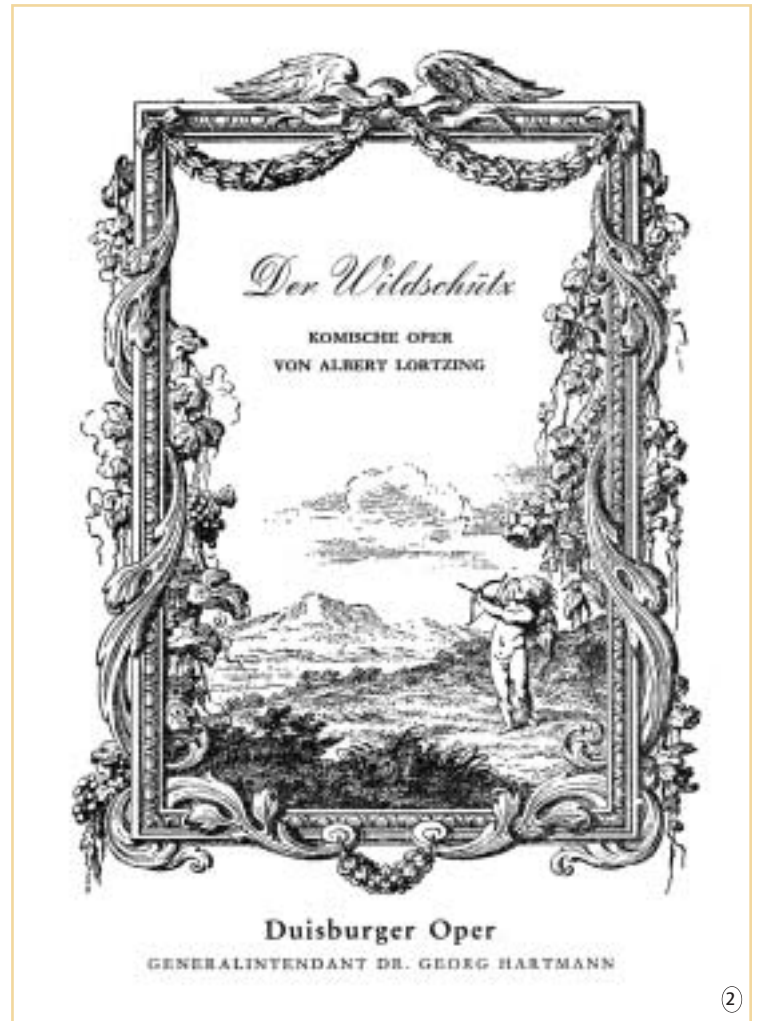
The opening performance on 28 November was Wagner's *Lohengrin*, and the last was Verdi's *Otello* on 18 July 1944. In total the Duisburg Opera presented thirteen titles here, in some cases alternating with the stage of the Estates Theater. The only actual new work for Prague was Heinrich Sutermeister's opera *Romeo und Julia*, whose opening on 9 April 1944 (four years after the world premiere

in Dresden) was attended by the composer. The ensemble of the Duisburg opera had a balanced and aboveaverage level of quality, assured in some roles by engaging guests (for example Helena Braun and Henny Trundt as Isolde, Hilde Konetzni as the Marschallin, Fritz Krenn as Ochs, and Daniza Ilitsch as Nedda and Butterfly). Among the "house" singers, the main pillars of the corps included tenors Karl Buschmann and Paul Erlinghäuser, baritone Egmont Koch, and of the ladies sopranos Elsa Fischer and Elisabeth Grümmer and mezzo-soprano Charlotte Siewert. General music director Wilhelm Schleuning and assistant conductor Felix Prohaska alternated on the conductor's podium.

Im Herbst 1943 wurde im Gebäude des Deutschen Opernhauses nach fünf Jahren der Opernbetrieb wieder hergestellt, als Prag dem Opernensemble aus Duisburg, dessen Haus durch Bomben zerstört worden war, Obdach gewährte. Die Eröffnungsvorstellung am 28.11.1943 gehörte Wagners Lohengrin, die letzte war Verdis Othello am 18.7.1944. Die Duisburger Oper hat dreizehn Opern aufgeführt, einige davon auch am Ständetheater. Eine einzige Novität war für Prag die Oper von Heinrich Sutermeister Romeo und Julia, deren Erstaufführung am 9.4.1944 (vier Jahre nach der Dresdner Uraufführung) der Komponist beiwohnte. Das Ensemble der Duisburger Oper hatte ein hohes Niveau. Für einige Rollen lud sie auch Gäste ein (z. B. Helena Braun und Henny Trundt als Isolde, Hilde Konetzni als Marschallin, Fritz Krenn als Ochs, Daniza Ilitsch

②

②

③

als Nedda und Butterfly). Von den Ensemblemitgliedern gehörten zu den herausragendsten die Tenöre Karl Buschmann und Paul Erlinghäuser, der Bariton Egmont Koch, von den Damen die Sopranistinnen Elsa Fischer und Elisabeth Grümmer und die Mezzosopranistin Charlotte Siewert. Am Dirigentenpult wechselten der Musikdirektor Wilhelm Schleuning und der Kapellmeister Felix Prohaska einander ab.♦

②

④

① Snímek z inscenace *Lohengrina* v roce 1943
The production of *Lohengrin* in 1943
② Photographische Aufnahme aus *Lohengrin* 1943
Divadelní programy k pražským představením operního souboru z Duisburgu
Programs for Prague performances by the operatic ensemble from Duisburg
Theaterprogramme der Prager Vorstellungen des Duisburger Opernensembles
③ Lolly Kroyer - Gretel, Maria Trieloff - Hänsel
④ Walter Kassek - Ježibaba /Knusperhexe/

Výhradním návrhářem kostýmů v letech 1946-48 byl Jan Kropáček (1920-2001), od roku 1947 šéf kostýmní výpravy Velké opery 5. května. Po fúzi zastával tutéž funkci v Národním divadle, kde do roku 1971 navrhl pro všechny soubory více než 400 kolekcí. Ve svých kostýmech důsledně vycházel z fyzických dispozic jejich nositelů a charakteru postavy. V operách pracoval s barevným laděním skupin za použití nápadných materiálů. Jeho kostýmní tvorba se vyznačovala velkou mírou fantazie a smyslem pro dramatický celek.

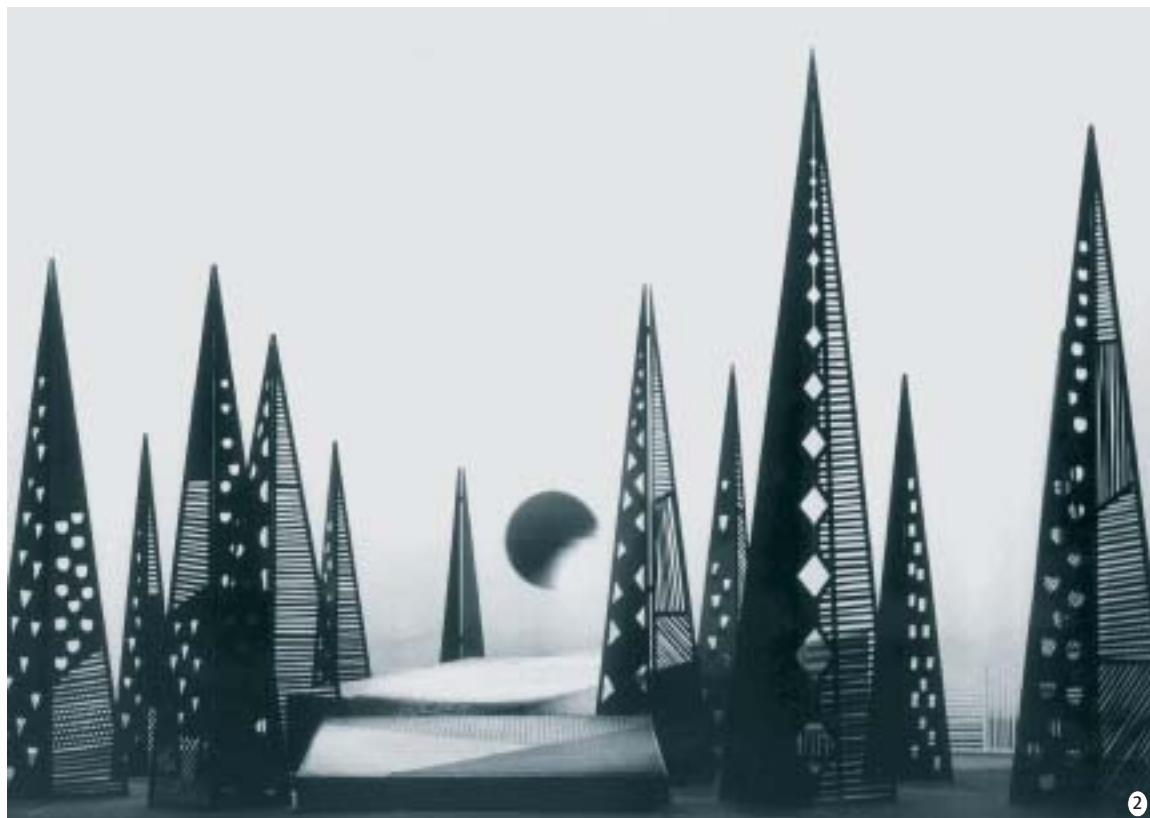
The exclusive costume designer from 1946 to 1948 was Jan Kropáček (1920-2001), who starting in 1947 held the position of head of costumes for the Grand Opera of the Fifth of May. After the fusion he held the same position with the National Theater, in which capacity he designed more than four hundred costumes for all the ensembles through 1971. He based his costumes consistently on the physical

attributes of those who wore them and the nature of the characters they were performing. In operas he worked with color-affinity of groups using striking materials. His work was distinguished by a large measure of fantasy and a sense for the dramatic whole.

Die Kostüme hat in den Jahren 1946-48 ausschließlich Jan Kropáček (1920-2001) entworfen, ab 1947 Kostümchef der Großen Oper des 5. Mai. Nach der Fusion mit dem Nationaltheater hatte er die selbe Funktion inne; bis 1971 hat er für das ganze Ensemble des Theaters mehr als 400 Kostüme entworfen. Bei seiner Arbeit respektierte er konsequent die äußere Erscheinung der Darsteller und den Charakter ihrer Rollen. In den Operninszenierungen arbeitete er mit der Farbenstimmung der einzelnen Gruppen auf der Bühne und verwendete dabei optisch auffällige Materialien. Seine Kostüme zeigten große Phantasie und Sinn für dramatische Komplexität. ♦

IV úloze Dona Jeroma naplnil Rudolf Vonásek (1914-1995) svoje nejlvestnější poslání zpěváků buffo a charakterních rolí, třebaže ve Velké opeře 5. května zpíval i Alfréda, Hoffmanna, Vévodu a Dona José. Jeho hlasový témbra a herecký typ se nejlépe uplatnily v rolích jako markýz de Chateaufneuf (*Car a tesař*), Triquet, Hauk-Šendorf, Michálek, Skřivánek, Benda nebo Basilio (*Figarova svatba*), které – kromě mnoha dalších – vytvořil za třicet let u Národního divadla. S Vonáskem odešel muzikální, kultivovaný pěvec, překladatel četných operních libret, grandseigneur české opery.

Rudolf Vonásek (1914-1995), who sang Don Jerome, found his most appropriate niche as a singer of buffo and character roles, although with the Grand Opera of the Fifth of May he also sang Alfredo, Hoffmann, the Duke, and Don José. His vocal timbre and acting type were best utilized in roles like

the Marquis de Chateaufneuf in *Zar und Zimmermann*, Basilio in *Le nozze di Figaro*, Triquet, Hauk-Šendorf, Michálek, Skřivánek, and Benda – which were among the roles he sang during his thirty years of performing with the National Theater. With the departure of Vonásek the theater lost a musical, cultivated singer, a translator of numerous opera librettos, and a grand seigneur of Czech opera.

Als Don Jerome brillierte Rudolf Vonásek (1914-1995) in dem für ihn charakteristischen Fach der Buffo-Typen. In der Großen Oper des 5. Mai sang er aber auch Alfred, Hoffmann, den Herzog von Mantua und Don José. Seine Stimme und seine schauspielerischen Fähigkeiten kamen jedoch am besten zur Geltung in Rollen wie Marquis de Chateaufneuf (Zar und Zimmermann), Triquet (Eugen Onegin), Hauk-Šendorf (Janáček: Die Sache Makropulos), Michálek (Smetana: Die Teufelswand), Skřivánek (Smetana:

Das Geheimnis, *Benda (Dvořák: Der Jakobiner) oder Basilio (Figaros Hochzeit), die er während seiner 30jährigen Karriere am Nationaltheater verkörperte. Vonásek, der Grandseigneur der tschechischen Oper, war ein kultivierter Sänger und auch Übersetzer von zahlreichen Libretti.* ♦

- ① Jiří Joran – Don Carlos (*Maškaráda/Obruchenije v monastyre/Maskerade*)
- ② Scény Josefa Svobody k opeře *Maškaráda*
- ③ Sets by Josef Svoboda for *Obruchenije v monastyre*
- ④ Bühnenbilder von Josef Svoboda zur Oper *Maskerade*
- ⑤ Ladislav Mráz – Mendoza, Rudolf Vonásek – Don Jerome
- ⑥ Kostýmní návrhy Jana Kropáčka
- ⑦ Costume designs by Jan Kropáček
- ⑧ Kostümentwürfe von Jan Kropáček
- ⑨ Věra Krilová – Dueña/Duenna/, Jarmila Pechová – Luisa
- ⑩ Jarmila Pechová – Luisa, Rudolf Vonásek – Don Jerome

Premiéry | Openings | Premieren

2.9.1953

Petr Iljič Čajkovskij: Eugen Oněgin
/Eugene Onegin – Eugen Onegin/
Tichý – Jedlička – Svoboda – Kropáček

16.3.1954

Georges Bizet: Carmen
Kašlík – Kašlík – Tröster – Kropáček

26.5.1954

Giuseppe Verdi: Rigoletto
Folprecht – Hrdlička – Svoboda – Pokorný

1.10.1954

Antonín Dvořák: Šelma sedlák
Gregor – Thein – Svoboda – Kropáček

6.1.1955

Giacomo Puccini: Madame Butterfly
/Madama Butterfly/
Škvor – Berman – Tröster – Kropáček

28.1.1955

Leoš Janáček: Její pastorkyňa
Vogel – Mandaus – Svolinský – Svolinský

25.2.1955

Zbyněk Vostřák: Králův mincmistr (P)
Vostřák – Thein – Vopršal – Bubeník

I Mimořádný hlas altově temné barvy a dráždivě exotický zjev propůjčila své Carmen Štěpánka Štěpánová (1906-1992). Hlasové a typové předpoklady ji předurčily k celé řadě dalších postav podobného ražení vedle rolí kalhotkových a charakterních (ve Smetanově divadle např. Hraběnka v *Pikové dámě* nebo Filipěvna v *Eugenu Oněginovi*). Během své kariéry, kterou přes četné nabídky ze zahraničí věnovala Národnímu divadlu, vytvořila na 220 rolí.

Štěpánka Štěpánová (1906-1992) lent her Carmen an extraordinary voice of dark alto coloring and a provocatively exotic stage presence. The nature of her vocal and acting talents destined her for a whole series of other characters of a similar nature along with pants roles and character roles (in the Smetana Theater for example the Countess in *Pikovaya dama* and Filipyevna in *Yevgeny Onegin*). Over the span of her career, which she devoted to the National Theater despite numerous offers from abroad, she sang about 220 roles.

Štěpánka Štěpánová (1906-1992) gab ihrer Carmen das dunkle Timbre ihrer Altstimme und ihr reizendes exotisches Aussehen. Diese Dispositionen haben sie für eine Reihe ähnlicher Rollentypen vorausbestimmt, außer für Hosen- auch für Charakterrollen (am Smetana Theater z. B. die Gräfin in Pique Dame oder die Filipowna in Eugen Onegin). Ihr künstlerisches Leben widmete sie – trotz zahlreicher Angebote aus dem Ausland – dem Nationaltheater, an dem sie ca. 220 Rollen verkörpert hat. ♦

I Kromě scénografů z povolání dostali při navrhování výprav pro Smetanovo divadlo čas od času slovo i výtvarníci, jejichž umělecký záběr byl širší, případně pro divadlo pracovali zcela výjimečně. Tak se například Blodkova opera *V studni* uváděla ve výpravě Josefa Lada (1887-1957), scénu ke Karlově *Smrti kmotřičce* navrhl Jan Bauch (1898-1995), a ve dvou případech (*Její pastorkyňa* 1955, *Prodaná nevěsta* 1982) je pod výpravou podepsán mezinárodně renomovaný malíř, grafik a ilustrátor Karel Svobinský (1896-1986).

In addition to professional set designers, the Smetana Theater occasionally made use of visual artists whose range of creativity was broader, some of whom worked for theater only exceptionally. Thus for example Blodek's opera *V studni* (In the Well) was given with sets by Josef Lada (1887-1957), while Jan Bauch (1898-1995) designed the sets for Karel's *Smrt kmotřička* (Godmother Death),

and in two cases – *Její pastorkyňa* (Jenůfa) in 1955 and *Prodaná nevěsta* (The Bartered Bride) in 1982 – the name signed under the sets was the internationally-renowned painter, graphic artist, and illustrator Karel Svoboda (1896-1986).

Außer den beruflichen Bühnenbildnern bekamen am Smetana Theater von Zeit zu Zeit auch Künstler, die ein breiteres Spektrum ihres Schaffens hatten, Gelegenheit, für das Theater zu arbeiten. Josef Lada (1887-1957) hat z. B. das Bühnenbild für die Oper von Vilém Blodek Im Brunnen entworfen, für die Oper Der Gevatter Tod von Rudolf Karel war es Jan Bauch (1898-1995). Zweimal hat auf der Bühne des Theaters der international renommierte Maler, Graphiker und Illustrator Karel Svoboda (1896-1986) sein Können unter Beweis gestellt, und zwar in Jenůfa 1955 und in Die verkaufte Braut 1982. ♦

První provedení opery Zbyněka Vostřáka (1920-1985) *Králův mincmistr* uvedlo na scénu zhudebněné drama Josefa Kajetána Tyla z českých dějin, odehrávající se roku 1493 za panování krále Vladislava Jagellonského. Příběh o revoltě utlačovaných kutnohorských havířů posloužil skladateli ke kompozici díla úspěšně navazujícího na typ velké historické opery.

The first performance of the opera *Králův mincmistr* (The Royal Minter) by Zbyněk Vostřák (1920-1985) brought to the stage a musical setting of the drama by Josef Kajetán Tyl based on Czech history, taking place in 1493 during the reign of King Vladislav Jagiellon. The story about a revolt of oppressed miners in Kutná Hora served the composer for a work that successfully continues the genre of grand historical opera.

Die Oper von Zbyněk Vostřák (1920-1985) Der Münzmeister des Königs nach dem Drama von Josef Kajetán Tyl brachte ein Bild aus der Zeit der Regierung von König Wladislaus Jagiello auf die Bühne. Die Geschichte der unterdrückten Bergleute in Kutná Hora diente dem Komponisten als Stoff für seine Vertonung nach dem Vorbild der historischen großen Oper. ♦

- ① Snímky z inscenace opery *Eugen Oněgin*
Scenes from *Yevgeny Onegin*
Aus der Inszenierung der Oper *Eugen Onegin*
- ② Skupinové foto při zkoušce *Její pastorkyňa*/Group photograph during a rehearsal of *Její pastorkyňa* (Jenůfa)/Gruppenphoto aus einer Probe der Oper *Jenůfa* (zleva/from the left/von links): Jiří Pauer, Luděk Mandaus, Libuše Domanínská, Vladimír Jedenáctík, Jaroslav Stříška, Milan Macků, Marta Krásová, Jaroslav Vogel, Karel Svoboda
- ③ Štěpánka Štěpánová – Carmen
- ④ Dvě scény z opery *Králův mincmistr*
Two scenes from the opera *Der Münzmeister des Königs*
- ⑤ Zbyněk Vostřák
- ⑥ Scénický návrh Karla Svobody k opeře *Její pastorkyňa*
Set design by Karel Svoboda for *Její pastorkyňa* (Jenůfa)
Bühnenbildentwurf von Karel Svoboda für *Jenůfa*

Opera *Faidra* odehrávající se na letecké základně v blíže neurčené zemi oblékla do vojenských uniform nejmenší většinu pánského ansámblu, ale služební stejnokroje předepsal příběh také oběma představitelkám ženských postav, Janě Sýkorové (v titulní roli) a Jitce Svobodové (Febe). Altistka Jana Sýkorová (nar. 1973) nastudovala ve Státní opeře Praha postavu slepé matky v *La Giocondě* ještě během studia na pražské konzervatoři ve třídě Brigity Šulcové; v roce 1998 přijala angažmá v liberecké opeře, od sezony 1999-2000 je členkou Státní opery Praha. Několikanásobná laureátka domácích a mezinárodních pěveckých soutěží vzbudila všeobecný zájem a dostala příležitosti rovněž na dalších českých scénách. Faidru zpívala nejen v Praze, ale i při hostování souboru Státní opery v Berlíně v červnu 2002, pronikavého úspěchu dosáhla v hlavní úloze opery Laurenta Petitgirarda *Joseph Merrick zvaný Sloní muž*, která jí vynesla pozvání do Francie k nastudování téhož díla v Nice. Ve Státní opeře Praha dále ztělesnila Carmen, Maddalenu, Fenenu, Ulricu nebo Orlanda v české premiéře Vivaldiho opery *Orlando furioso*. V roce 2003 vystoupila v další Viklického novince, opeře *Oráč a Smrt*.

The opera *Faidra* (Phaedra), which takes place on an air base in an unspecified country, clothed most male members of the corps in military uniforms and called for uniforms for both performers of the female roles as well – Jana Sýkorová in the title role and Jitka Svobodová as Febe (Phoebe). The alto Jana Sýkorová (born 1973) had performed the role

of the blind mother in *La Gioconda* at the Prague State Opera while still a student in the Prague Conservatory in the class of Brigita Šulcová. In 1998 she accepted a regular engagement with the opera in Liberec, and since the 1999-2000 season she has been a member of the solo corps of the Prague State Opera. After attracting widespread attention as a laureate in several singing competitions, both domestic and international,

she received opportunities in other Czech theaters as well. She has sung *Faidra* not only in Prague but also in a guest performance by the Prague ensemble at the Berlin State Opera in June 2002. She triumphed in the title role of Laurent Petitgirard's opera *Joseph Merrick dit Elephant Man*, which brought her an invitation to perform the same role in Nice, France. Other roles she has sung with the Prague State Opera are Carmen,

Maddalena, Fenena, Ulrica, and the title role in the Czech premiere of Vivaldi's *Orlando furioso*. In 2003 she appeared in the State Opera in another new work by Emil Viklický, *Oráč a Smrt* (Death and the Ploughman).

In der Oper *Faidra*, die auf einem Luftwaffenstützpunkt in einem unbestimmten Land spielt, waren die Solisten überwiegend in Militäruniformen kostümiert, Uniform trugen auch die beide Darstellerinnen, Jana Sýkorová in der Titelrolle und Jitka Svobodová (*Febe*). Die Altistin Jana Sýkorová (geb. 1973) hat noch als Studentin von Brigita Šulcová am Prager Konservatorium die Rolle der blinden Mutter in der Oper *La Gioconda* von Umberto Giordano gesungen. 1998 wurde sie an die Oper

in Liberec engagiert, seit der Saison 1999-2000 ist sie Mitglied der Staatsoper Prag. Sie war in mehreren einheimischen und ausländischen Wettbewerben erfolgreich und ist auch an anderen tschechischen Operntheatern aufgetreten. Die *Faidra* hat sie auch anlässlich des Gastspiels der Staatsoper Prag im Juni 2002 in Berlin gesungen. Ein großer Erfolg war die Titelrolle in der Oper von Laurent Petitgirard *Joseph Merrick*, genannt Elefantenmann, aufgrund dessen sie für diese Rolle auch nach Nizza eingeladen wurde. An der Staatsoper sang sie *Carmen*, *Maddalena*, *Fenena*, *Ulrica* und den *Orlando* in der tschechischen Erstaufführung von Vivaldis *Orlando furioso*. 2003 trat sie hier in einer weiteren Novität von Emil Viklický, *Der Ackermann und der Tod*, auf. ♦

- ① Scéna z 1. jednání opery *Faidra*
A scene from Act I of *Faidra*
Szene aus dem 1. Akt der Oper *Faidra*
- ② Scéna z 2. jednání opery
A scene from Act II of the opera
Szene aus dem 2. Akt der Oper
(uprostřed/at center/in der Mitte:
Josef Moravec – *Obhájce*)
- ③ Úvodní scéna opery
Opening scene of the opera
Erste Szene der Oper
- ④ Jana Sýkorová – *Faidra*
- ⑤ Jana Sýkorová – *Faidra*, Aleš Briscein – *Frajer*

| Komparativní cyklus oper na stejný námět pokračoval ve Státní opeře Praha na jaře 2003 uvedením *Bohémy* Ruggiera Leoncavalla (premiéra 13.3.) a stejnojmenné opery Giacoma Pucciniho (premiéra 24.4.). Kritika ocenila nápad pověřit scénickou realizací obou titulů stejný tvůrčí tým (režisér Roman Hovenbitzer, výtvarník Pavel Bílek), referáty se pochvalně zmiňovaly o kvalitním, typově odpovídajícím sólistickém obsazení, které se v hlavních rolích obou oper až na výjimky lišilo. – Ústřední ženskou dvojici v Leoncavallově opeře vytvořily Jitka Burgetová (Mimi) a Denisa Hamarová (Musetta), alternující Věra Kavanová-Poláčková a Terezia Babjaková ve stejných rolích na scéně Státní opery debutovaly. Se sólistkou Městského divadla v Ústí nad Labem Jitkou Burgetovou (nar. 1974), absolventkou pražské konzervatoře ze třídy Daniely Šounové-Broukové, se mohli návštěvníci Státní opery Praha setkat již dříve v úlohách Alice v *Robertu d'áblově* nebo Micaely v *Carmen*. Denisa Hamarová (nar. 1975) absolvovala bratislavskou konzervatoř a Vysokou školu múzických umění v Bratislavě u Luby Baricové, od roku 2001 je sólistkou opery Slovenského národního divadla. V témže roce získala jako finalistka mezinárodní pěvecké soutěže Belveder ve Vídni cenu „Hlas roku“. Ve Státní opeře Praha hostovala jako Fenena v *Nabuccovi* a královna Gertruda v Thomasově *Hamletovi*. – Protagonista obou večerů (u Leoncavalla Schaunard, v Pucciniho opeře Marcel), brazilský barytonista Miguelangelo Cavalcanti (nar. 1962), vystudoval zpěv v rodném Recife, v Evropě pokračoval v pěveckém vzdělávání na vysoké hudební škole v Karlsruhe, Bachově akademii ve Stuttgartu a na londýnské Královské hudební akademii. Je finalistou a laureátem několika mezinárodních pěveckých soutěží (např. soutěže Alfreda Krause v Las Palmas nebo Ferruccio Tagliaviniho v rakouském Deutschlandsbergu), trvalý pěvecký úvazek nalezl roku 1995 v opeře v Grazu; od roku 2002 je angažován v Basileji. Pražské publikum pěvce poznalo v roce 1998 jako Dona Giovanniho při letní stagioně Opery Mozart ve Stavovském divadle, ve Státní opeře Praha se představil jako Guglielmo v *Così fan tutte*, Escamillo v *Carmen* a Luna v *Trubadúrovi*.

The Prague State Opera's comparative series of operas on the same subject continued in the spring of 2003 with Ruggiero Leoncavallo's *La Bohème*, opening 13 March, and the opera of the same title by Giacomo Puccini opening on 24 April. Critics appreciated the idea of entrusting the staging of both operas to the same team – stage director Roman Hovenbitzer and set and costume designer Pavel Bílek – and also praised the cast, which they found to be of high quality and suited to the roles by character type. In most cases the same characters were performed by different singers in the two operas. – The two central female roles in Leoncavallo's opera were sung in the opening performance by Jitka Burgetová (Mimi) and Denisa Hamarová (Musetta). Their alternates Věra Kavanová-Poláčková and Terezia Babjaková performed in their State Opera debuts. Audiences had had earlier opportunities to hear and see Jitka Burgetová (born 1974), a graduate of the Prague Conservatory in the class of Daniela Šounová-Brouková and a regular soloist with the Municipal Theater in Ústí nad Labem: as Alice in *Robert le diable* and Micaela in

Carmen. Denisa Hamarová (born 1975) graduated from the Bratislava Conservatory and the College of Performing Arts in that city studying with Luba Baricová. Since 2001 she has been a regular soloist with the opera of the Slovak National Theater, and in that same year she was a finalist in the Belvedere International Singing Competition in Vienna, in which she won the "Voice of the Year" award. With the Prague State Opera she has appeared as a guest in the roles of Fenena in *Nabucco* and Queen Gertrude in *Hamlet* by Thomas. – A main character in both operas, as Schaunard in Leoncavallo's opera and Marcello in Puccini's, was the Brazilian baritone Miguelangelo Cavalcanti (born 1962), who studied voice in his native Recife then continued his training in Europe at the College of Music in Karlsruhe, the Bach Academy in Stuttgart, and the Royal

Academy of Music in London. He has been a finalist and a laureate in several international singing competitions, for example the Alfredo Kraus Competition in Las Palmas and the Ferruccio Tagliavini Competition in Deutschlandsberg, Austria. He found a long-term engagement in 1995 with the opera in Graz, and since 2002 has had a contract in Basel. Prague audiences heard him for the first time in 1998 as Don Giovanni in the summer production of that work by Opera Mozart in the Estates Theater. With the Prague State Opera he has appeared as Guglielmo in *Così fan tutte*, Escamillo in *Carmen*, and Luna in *Il trovatore*.

Der komparative Zyklus von Opern mit dem selben Sujet wurde an der Staatsoper Prag im Frühling 2003 mit La Bohème von Ruggiero Leoncavallo

3

4

(Premiere am 13.3.) und der gleichnamigen Oper von Giacomo Puccini (Premiere am 24.4.) fortgesetzt. Die Kritik hat die Idee, die Inszenierung beider Werke dem selben Team (Regisseur Roman Hovenbítzer, Bühnenbildner Pavel Bílek) anzuvertrauen, begrüßt, ebenso auch die Besetzung, die mit ihren Qualitäten und Typen den Werken entspricht. Bis auf einige Ausnahmen war die solistische Besetzung der beiden Opern jedoch verschieden. – Die weiblichen Hauptrollen bei Leoncavallo sangen Jitka Burgetová (Mimi) und Denisa Hamarová (Musette), für ihre Alternativbesetzungen, Věra Kavanová-Poláchová

und Terezia Babjaková, waren dies Debüts an der Staatsoper Prag. Die Solistin des Stadttheaters in Ústí nad Labem Jitka Burgetová (geb. 1974), Absolventin des Prager Konservatoriums bei Daniela Šounová-Brouková, hatte an der Staatsoper bereits die Alice in Meyerbeers Robert der Teufel und die Micaela in Carmen gesungen. Denisa Hamarová (geb. 1975) absolvierte das Konservatorium und die Hochschule für Musik in Bratislava bei Luba Baricová, seit 2001 ist sie Solistin der Oper des Slowakischen Nationaltheaters. 2001 hat sie als Finalistin des internationalen Gesangswettbewerbes „Belvedere“ in

Wien den Preis „Stimme des Jahres“ erhalten. An der Staatsoper Prag gastierte sie als Fenena in Nabucco und Königin Gertrude in Hamlet von Ambroise Thomas. – Der brasilianische Bariton Miguelangelo Cavalcanti (geb. 1962) sang sowohl Leoncavallos Schaunard als auch Puccinis Marcel. Er hatte in seiner Geburtsstadt Recife Gesang studiert und sein Studium an der Hochmusikschule in Karlsruhe, an der Bachakademie in Stuttgart und der Royal Academy of Music in London fortgesetzt. Er ist Finalist und Preisträger mehrerer internationaler Gesangswettbewerbe, z. B. des Alfredo Kraus-Wettbewerbes in Las Palmas oder des Ferruccio Tagliavini-Wettbewerbes in Deutschlandsberg (Österreich). 1995 wurde er an die Oper in Graz engagiert, seit 2002 wirkt er an der Oper in Basel. Das Prager Publikum hat ihn 1998 als Don Giovanni in der Sommerstation der „Opera Mozart“ am Ständetheater kennengelernt, an der Staatsoper Prag sang er Guglielmo in Così fan tutte, Escamillo in Carmen und Luna in Der Troubadour. ♦

- ① Scéna z 2. jednání Leoncavallovy *Bohémie*
A scene from Act II of Leoncavallo's *La Bohème*
Szene aus dem 2. Akt der Oper *La Bohème*
von Leoncavallo
- ② Jitka Burgetová – Mimi, Björn Larsson – Rudolf /Rodolfo/, Igor Jan – Marcel /Marcello/, Terezia Babjaková – Musetta /Musette/
- ③ Scéna z 1. jednání, uprostřed Miguelangelo Cavalcanti – Schaunard
A scene from Act I; at center Miguelangelo Cavalcanti as Schaunard
Szene aus dem 1. Akt, in der Mitte Miguelangelo Cavalcanti (Schaunard)
- ④ Denisa Hamarová – Musetta/Musette/, Igor Jan – Marcel/Marcello/